

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbets- lösa

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 april 2009 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 49/2009 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Inka Douglas, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- expert Vesa Rantahalvari, Finlands Näringsliv
- ekonomisk expert Joonas Rahkola, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Företagarna i Finland
- Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Propositionen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa har samband med en tidigare proposition, RP 38/2009 rd, där regeringen föreslår en utvidgning av omställningsskyddet. Skyddet utvidgas till dem som har permitterats för minst 180 kalenderdagar eller som har varit permitterade under en lika lång tid och till dem som inte längre har jobb när ett anställningsförhållande för viss tid upphör och som har minst fem års arbetshistoria under de senaste sju åren. Det är bra, menar utskottet, att omställnings-

skyddet utvidgas. Utskottet vill trots det hänvisa till ett tidigare utlåtande där det pläderade för att människor med visstidsanställning överlag borde ha rätt till en sysselsättningsplan på lindrigare villkor än vad som nu föreslagits (ShUU 7/2005 rd).

Syftet med de föreslagna ändringarna gällande tillägg för sysselsättningsplan och utbildningsdagpenning i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är att förbättra möjligheterna för permitterade och visstidsanställda att delta i sysselsättningsfrämjande åtgärder och underlätta de-

ras ekonomiska situation medan de deltar i åtgärderna. Genom att ändringarna snabbt sätts i kraft har de som fått meddelande om permittering och de som är visstidsanställda och hotas av arbetslöshet större chanser till aktiva åtgärder redan innan de blir arbetslösa.

Regeringen föreslår att lagstiftningen förenklas så att endast lagen om offentlig arbetskraftservice innehåller bestämmelser om kriterierna för den sysselsättningsplan som ingår i omställningsskyddet. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa däremot ska bara ha bestämmelser om betalning av tillägg för sysselsättningsplan. Ansvar för att kontrollera att förutsättningarna för en sysselsättningsplan föreligger vilar framöver enbart på arbets- och näringsmyndigheterna. Den som betalar ut tillägg för sysselsättningsplan behöver inte utreda om kriterierna för förmånen är uppfyllda, utan kan göra utbetalningen så snart arbets- och näringsmyndigheten meddelat att sysselsättningsplanen gjorts. Tack vare propositionen förenklas behandlingsprocesserna för arbetslöshetsförmåner när det gäller att utreda förutsättningarna för tillägg för sysselsättningsplan och betalning av tillägget.

Förslaget att maximitiden 185 dagar för tillägget för sysselsättningsplan ska börja räknas på nytt alltid då den arbetssökande på nytt uppfyller arbetsvillkoret bidrar till att tydliggöra betalningen av arbetslöshetsförmåner. Efter att den föreslagna ändringen gjorts, kommer bestämmelserna om när olika förmåner kan betalas ut på nytt att vara mer samordnade och hela systemet bli insynsvänligare och lättare av förstå.

Propositionen är enligt utskottet bra för att den ger arbetslösa eller sådana som snart blir arbetslösa bättre möjligheter att på eget initiativ utbilda sig. I dagsläget är det möjligt att få tillägg för sysselsättningsplan för den tid vissa arbetskraftspolitiska åtgärder pågår, vanligtvis arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. I sysselsättningsplanen kan även ingå frivillig utbildning som utvecklar yrkeskompetensen. För egeninitierad utbildning betalas inget tillägg för syssel-

sättningsplan utan utbildningsdagpenning, förutsatt att den sökande fått arbetslöshetsförmån för minst 65 dagar under de 12 senaste månaderna. Om kravet på utbildningsdagpenning slopas på föreslaget sätt, blir det enklare för personer som blir arbetslösa att omedelbart söka sig till frivillig utbildning, något som med tanke på de arbetskraftspolitiska målen är ändamålsenligt. Den frivilliga utbildningen måste emellertid ingå i sysselsättningsplanen eller jobbsökarplanen och godkännas av arbets- och näringsbyrå.

Det är helt befogat att årsinkomsten inte längre tillämpas i lika stor utsträckning som tidigare då det gäller säsongbetonat arbete. Ändringen bidrar till en jämlikare behandling av visstidsanställda och gör att undantagsbestämmelsen inte behöver tillämpas så ofta.

Utskottet vill påpeka att det inte är någon lätt uppgift för arbets- och näringsbyråerna att verkställa den föreslagna ändringen. De nya bestämmelserna kräver att man noggrannare måste ta reda på den sökandes tidigare anställningar och utbildningsplaner. Detta samtidigt som recessionen gör att sysselsättningen försvåras och antalet uppsagda och permitterade ökar. Arbetskraftsmyndigheterna får därmed fler kunder och sysselsättningsåtgärderna tappar effekt. För att de föreslagna ändringarna faktiskt ska resultera i att folk snabbare kommer in på utbildning eller får jobb och förhindra arbetslöshet, måste arbets- och näringsbyråernas förmåga att klara den nya uppgiften ägnas särskild uppmärksamhet. Om byråernas resurser visar sig vara underdimensionerade, måste extra resurser skjutas till. Dessutom bör byråernas möjligheter att bedriva samarbete med yrkeshögskolor, universitet och andra utbildningsanstalter bli bättre.

Utlåtande

Utskottet föreslår

att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 29 april 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Jukka Mäkelä /saml

Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Anni Sinnemäki /gröna
Satu Taiveaho /sd
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.